

Sergiusz Rachmaninow | II Koncert fortepianowy c-moll

Koncert w duchu wielkiej romantycznej tradycji pianistycznej z Chopinem i Lisztem na czele, z domieszką melancholii godną Czajkowskiego

Części utworu:

Moderato

Adagio sostenuto. Più animato. Tempo I

Allegro scherzando

[Rachmaninow](#) był nie tylko kompozytorem, ale i utalentowanym pianistą. Nie dziwi więc, że wiele utworów skomponował na [fortepian](#) – z myślą o sobie jako odtwórcy. To muzyka wymagająca wytrawnego pianisty, wykorzystująca w pełni potencjał instrumentu, jego możliwości brzmienia i faktury. Fortepianowe kompozycje Rachmaninowa obfitują również w momenty liryczne oraz wysublimowane detale harmoniczne.

Pianistyczny dorobek Rachmaninowa to przede wszystkim cztery [koncerty](#) fortepianowe. Najpopularniejszy z nich to *II Koncert fortepianowy c-moll*, skomponowany w 1901 roku. Pisany etapami – rok wcześniej Rachmaninow wykonał publicznie dwie spośród trzech części koncertu – prawykonanie odbyło się w Moskwie w 1901 roku z udziałem kompozytora oraz jego kuzyna Alexandra Silotiego w roli dyrygenta.

Koncert jest dedykowany Nikołajowi Dahlowi, neurologowi, który pomógł kompozytorowi wyjść z depresji. Kilka lat wcześniej Rachmaninow popadł w kryzys twórczy, przypieczętowany prawykonaniem w 1897 roku *I Symfonii d-moll*, które zakończyło się porażką. [Symfonia](#) odrzuciła wówczas zarówno publiczność, jak i krytyka. Przygnębiony tym kompozytor stracił wiarę w sens dalszej pracy, załamał się, a później dzięki pomocy krewnych trafił do gabinetu Dahla. Jak potem wyznał, podczas kolejnych seansów hipnozy słyszał głos, mówiący mu, że wkrótce skomponuje koncert fortepianowy, który będzie doskonały, a praca pójdzie lekko. I choć trudno w to uwierzyć, tak się też stało.

Muzyka *II Koncertu fortepianowego* porywa charakterystycznym dla stylu kompozytora – nazywanego „ostatnim Mohikaninem muzyki rosyjskiej” – patosem i intensywną emocjonalnością. Rozlewne późnoromantyczne frazy, narracyjny rozmach, połączenie dramatyzmu i liryzmu ukazują Rachmaninowa jako oryginalnego spadkobiercę wielkiej [romantycznej](#) tradycji pianistycznej z [Chopinem](#) i [Lisztem](#) na czele. Muzykę przepełnia melancholia, która z kolei łączy Rachmaninowa z [Czajkowskim](#).

Tematy melodyczne z *II Koncertu fortepianowego* słyszać w wielu filmach z udziałem m.in. Marilyn Monroe, Elizabeth Taylor i Greta Garbo. Melodia z drugiej części do złudzenia przypomina z kolei frazę refrenu piosenki *All By Myself*, którą śpiewała m.in. Céline Dion. Albo może raczej odwrotnie...

Monika Pasiecznik

Fot. Rachmaninow, autor nieznany, [Wikimedia Commons](#), PD